

ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ಅವಕಾಶವೊಂದನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದರೂ ಕೂಡ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ವಹಿಸಲಾರವು.

- ಜೀನ್ ಡ್ರೇಜ್ ಮತ್ತು ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಲ್ಲದು

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೆಲಮಂಗಲದ ಬಳಿ ಇರುವ ಅಡಕಿಮಾರನಹಳ್ಳಿಯ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿಪೂರ್ವ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿತ್ತು. ಹತ್ತು ಎಕರೆಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಹಂತದವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರೈವತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರುಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆಂದು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಉಮಾಶಂಕರ್ ಪರಿಯೋಡಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದೆವು. ಇದು, ಈ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗನಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಚಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ತಂಡವೊಂದರ ಭಾಗವಾಗುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಘ (ಕೆಆರ್‌ಇಐಎಸ್) ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಡೆಸುವ ಜವಾಹರ್ ನವೋದಯ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಜನಾಂಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಂದು ಇಂತಹ ಸುಮಾರು ಆರುನೂರಾ ಮೂವತ್ತು ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇದು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆರನೆಯ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೌನ್ಸಿಲಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಾಖಲಾತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಅವು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಸ್ಥೂಲ ಕಲ್ಪನೆ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆ, ರಕ್ಷಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿರುವ ಸುರಕ್ಷಿತ ಆವರಣ, ವಾಹನಗಳು ಓಡಾಡಬಹುದಾದ ರಸ್ತೆಗಳು, ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗಳಿರುವ ವಸತಿನಿಲಯಗಳು, ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವ, ನೀರು ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿಗೆ ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆಗಳು, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರೆಯುಗಳಿರುವ, ಸ್ವೀಲ್ ಮೇಜು ಹಾಗೂ ಮಡಿಸಿಡಬಹುದಾದ ಆಸನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಶುದ್ಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವ ಅಡುಗೆಮನೆ ಮತ್ತು ಊಟದ ಮನೆಗಳು, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಾಂಗಣ ಆಟಗಳನ್ನೂ ಆಡಬಹುದಾದ ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೋಣೆ, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸೌಲಭ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿರುವ ವಸತಿಗಳು ಹೀಗೆ

ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯೂ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೈನ್ಸ್, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಡುಗೆಯವರು, ಶುಶ್ರೂಷಕಿ, ವಾರ್ಡನ್, ಕಚೇರಿ ಗುಮಾಸ್ತ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಹಾಯಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗವೊಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಿತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಸಮವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಕಡಾವಾರು ತೇರ್ಗಡೆಯು ಸುಮಾರು ಶೇ. 95 ಇದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ಶೇ. 80ರಷ್ಟಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲಿದೆ.

ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಹಲವಾರು ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೀಗಿವೆ:

- ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸಂರಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡಿಎಸ್‌ಇಆರ್‌ಟಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡಯಟ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಘವು ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ, ಆಡಳಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾಪಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂರಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.
- ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರುಗಳ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

- ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತ-ವಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲವು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕೊರತೆಯೂ ಇದೆ.
- ಶಾಲಾ ಅವಧಿಗೂ ಮುನ್ನ ಹಾಗೂ ನಂತರದಲ್ಲಿನ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದ ಬಳಕೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಯುವ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಕ್ರೀಡೆ, ಆಟೋಟಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಂತಹ ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವೇದಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸದಿರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗಿದೆ.
- ಪ್ರೌಢ ಹಾಗೂ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳೂ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ತೇರ್ಗಡೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಸುತ್ತ ಮಾತ್ರ ಸುತ್ತುತ್ತವೆ.

ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳು ಈ ವಸತಿಶಾಲೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುವುಗಳಿಲ್ಲ. ಅವು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅಂತಹ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗತಿಯೇ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವಿನ ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಸಹಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಅಗಾಧವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಯುವಜನರು ಬಹುಶಃ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲದ ಭಾಗವನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸವಿಯಲಾಗದೇ ಹಿಂದೆಯೇ ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೀನ್ ಡ್ರೇಜ್ ಮತ್ತು ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ, 'ಆನ್ ಅನ್‌ಸರ್ಟನ್ ಗ್ಲೋರಿ - ಇಂಡಿಯಾ ಅಂಡ್ ಇಟ್ಸ್ ಕಾಂಟ್ರಿಡೆಕ್ಲಿನ್ಸ್'ನಲ್ಲಿ (2014, ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಬುಕ್) ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ಅವಕಾಶವೊಂದನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದರೂ ಕೂಡ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ವಹಿಸಲಾರವು' ಎಂದು ಅವರು ಬಲವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಮಟ್ಟದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸವಾಲನ್ನು ಕುರಿತು ಡ್ರೇಜ್ ಮತ್ತು ಸೇನ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ-

'ತಮ್ಮ ಆರಂಭಿಕ ಶಾಲಾದಿನಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣದ ತನಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ... ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ 'ಸವಲತ್ತುಗಳಿರುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲದಿರುವವರ' ನಡುವಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಯುವಜನರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾರೊಬ್ಬನನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಹೊರಗಿಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಸ್ಥಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಗೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಅವರು ಹೊರಗುಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಮತೆ ಈ ಎರಡೂ ಪರಿಗಣನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ದೇಶವು ಕೆಲವರ ಮೇಲೆ ಅಸಾಧಾರಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು...'

ಒಂದಾದ ನಂತರ ಒಂದರಂತೆ ಬಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅವು ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಮಾಡಿದ ನಿಶ್ಯಷ್ಟ ಮೊತ್ತದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೊಠಾರಿ ಆಯೋಗವು (1964-66) ಅದು ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ. 6 ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 2017-18ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೊತ್ತವು ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ(ಜಿಡಿಪಿ)ದ ಸುಮಾರು ಶೇ. 3.8 ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು. ತೀವ್ರ ತರಹದ ಈ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅದಾಗಲೇ ಪೂರ್ವಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಪ್ರೌಢ ಹಂತದವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಹೀಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯು ಜಾರಿಗೊಂಡು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಕೇವಲ ಶೇ. 9.5 ಶಾಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಐದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಕ ಹುದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿಬಿದ್ದಿವೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಆರು ಲಕ್ಷ ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಬೇತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ. 10 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ. 30 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶೇ. 20 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ದೇಶವು 2015ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಗಡುವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಎಂದಾದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲೇಬೇಕಾದ, ಶಿಕ್ಷಣಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಇದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಖ್ಯಾತ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಆಂಡ್ರೆಸ್ ಸ್ಮಿತ್ ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ

ಕಲಿವ ಶಾಲೆಯ ಹಲವು ಮುಖಗಳು

ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ. 'ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಒದಗಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವು ಸಣ್ಣದೊಂದು ಮೊತ್ತವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಬಹುದು, ಬಹುತೇಕ ಇಡೀ ಜನಸಮುದಾಯವು ಅದನ್ನು ಭರಿಸುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು' ಎಂದು ಆತ ಹೇಳಿದ್ದ.

ಇಂದು ಹಲವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಚಿಂತಕರು ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಭಾರತದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಬಿ ಫ಼ಸ್ಟ್, 06-04-2017

31ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2012— ಈ ಚಿತ್ರ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದ್ದು. ಆಗಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕುಮಾರ್ ನಾಯಕ್, ಆಯುಕ್ತರಾದ ಉಮಾಶಂಕರ್, ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕ ವಿಪುಲ್ ಬನ್ಸಾಲ್, ಆರ್‌ಎಂಎಸ್‌ಎ ನಿರ್ದೇಶಕ ಬೇಗ್ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಇಒಗಳಾದ ದಿಲೀಪ್ ರಂಜೀಕರ್, ಅನುರಾಗ್ ಬೆಹಾರ್, ಸಿಟಿಟಿ ಎಸ್. ಗಿರಿಧರ್ ಅವರುಗಳೊಂದಿಗೆ.